

9. KLASSI EESTI KEELE EKSAM 2017

GRAMMATIKAHARJUTUSED

1. Tõmba vigane sõnavorm maha. 7 punkti

1. Pärast gümnaasiumi lõpetamist lähen õppima psühholoogiat / psühholoogiat.
2. Klassikaaslased suhtusid üksteisesse heatahtliku sõbralikkusega / sõbralikkusega.
3. Lõunaks pakuti koolisööklas borši / boršši ja guljaši / guljašši.
4. Istusime terassil / terrassil ja arutasime oma tulevikuplaane.
5. Jaan eelistab mandariine apelsinidele / apelsiinidele, sest need on tema arvates magusamad.
6. Hakkasin aegsasti artikli / artikkli jaoks materiali / materjali koguma.
7. Väsinud teekäia / teekäija küsis puuraiujatelt / puuraiujatelt kellaaega.
8. Tuntud arhitekt / arhitekt rääkis igal võimalusel sõpradele anekdoote / anekdoote.
9. Jõime morsi / morssi kõrgetest klaasidest, mis särasid kristallselt / kristallselt.

2. Vali sulgudes oleva sõna asemele ülesande lõpust sama tähendusega võõrsõna ja kirjuta see lausesse sobivas vormis. 8 punkti

1. Ravim ei olnudki nii (tõhus) _____, kui reklaami põhjal oodata võis.
2. Õpetaja peab õpilast hinnates (erapooletuks) _____ jääma.
3. Noor poliitik paistis silma (vanameelsete) _____ vaadetega.
4. Esineja (üksluine) _____ jutt mõjus kuulajatele uinutavalt.
5. Tekst, mida lugesin, oli üsna (algeline) _____.
6. Edu saavutamiseks tuleb teha (mõistuspäraseid) _____ otsuseid.
7. Linnaosa räämas tänavad ei paku just (kaunist) _____ vaatepilti.
8. Valitsus peaks muretsema (piirkondliku) _____ arengu pärast.

*apaatne, efektiivne, aktuaalne, esteetiline, subjektiivne, geniaalne, konservatiivne,
monotoonne, objektiivne, primitiivne, protsentuaalne, ratsionaalne, regionaalne*

3. Ühenda kaarega tumedalt trükitud sõnad, mis tuleb kirjutada kokku. Kus on vaja, kasuta sidekriipsu. 10 punkti

Vesi katab peaaegu **kolm neljandikku** maakera pinnast. Enam kui 97% sellest on kogunenud nelja **tohutu suurde** ookeani: Vaiksesse, Atlandi ja India ookeani ning Põhja-Jäämerre.

Mitte alati pole Maal olnud ookeane. Miljoneid aastaid tagasi oli Maa tulikuum kivist kera, mille pinda katsid **vahet pidamata** purskavad vulkaanid, mis jõudsid välja paisata **hiigel suure hulga mitme suguseid gaase, seal hulgas ka ime pisikestest veosakestest koosnevat gaasi – vee auru.**

Aega mööda meie **kodu planeet** jahtus, aurust sai vedel vesi, mis sadas tuhandete aastate jooksul **padu vihmamana** taevast alla ning täitis **järk järgult** kõik madalamad kohad ja nõod, moodustades meresid ja ookeane.

Ookeanide all on maakoos õhem ja ebapüsivam, **see pärast** tekib seal palju vulkaane. Ookeanide põhjas on tohutud **vee alused** mäed, mis kõrguvad **süva mere** tasandikelt kuni **1000 meetrini.**

Maa värinad ja vulkaanide pursked tekitavad **hiid laineid** ehk tsunamisid, mis võivad olla kuni **kuue kümne** meetri kõrgused ja liiguvad kiirusega kuni **kaheksa sada kilomeetrit tunnis.** („*Laste geograafiaentsüklopeedia*“ põhjal)

4. Lahenda teksti põhjal ülesanded. 5 punkti

selg <22i: selja, selga>. Kleit on seljas, paneb kleidi selga, võtab kleidi seljast. Istub hobuse, jalgratta selga. Elab, sõidab, ratsutab teiste seljas, laseb teiste seljas liugu ÜLEK elab teiste kulul. Kogu aeg sõit seljas (*palju tegemist*). Ei jookse mööda selga maha ÜLEK *ei ole ülearune*. Õnn pööras meestele selja ÜLEK (*jättis maha*). Jüri pani Jaagu selja peale (*pani selili, seljatas*). Raamatu, vesti selg. Keele+selg, käe+selg, nina+selg, noa+selg. Järve+selg *kaugem järvepind*, mere+selg *avameri*. Talve selg *talihari*. Kumer, nõgus selg, vrd MED: kumer+selg, nõgus+selg. Küür+selg. Selja+keelik ZOOL, selja+lihased, selja+nahk, selja+uim <-uime>, selja+valu. Selja+number (*võistlejal*), selja+lõhik (*pintsakul*), selja+õmblus. Selja+küürutamine, selja+küürutus, selja+pööramine. Selga+istumine, selga+panek, selga+proovimine, selga+tõmbamine. Seljas kantav v seljas+kantav prits = selg+prits AIAND. Selga pidi = selga+pidi

(ÕS 2013)

1. Selgita väljendi tähendust.

laseb teiste seljas liugu – _____

2. Kuidas on õige kirjutada *seljas kantav korv*? Kirjuta kõik õiged kokku- ja lahkukirjutamise variandid. _____

3. Millist väljendit sobib kasutada, kui kogu aeg on palju tööd? _____

4. Kirjuta ühesõnaline sünonüüm.

selja peale panema - _____

5. Kirjuta sõnast *selg* ainsuse osastav kääne. _____